

Kommunövergripande kvalitetsredovisning förskola och pedagogisk omsorg i Täby kommun läsåret 2019/2020

Barn- och grundskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Utbildningschefens sammanfattande analys	4
2 Inledning	4
3 Underlag	5
3.1 Tillsyn och kvalitetsgranskning av förskolor och pedagogisk omsorg.....	5
3.1.1 Granskning av kvalitet	5
3.1.2 Avvikande tillsynsprocess 2019/2020	6
3.2 Våga Visa	7
4 Genomförd tillsyn 2019/2020	7
4.1 Granskning av kvalitet.....	8
4.2 Granskning av lagkrav	8
4.2.1 Analys	8
4.3 Ägar- och ledningsprövning	9
4.3.1 Analys	9
5 Normer och värden	9
5.1 Tillsyn.....	9
5.2 Våga Visa	10
5.3 Analys.....	10
6 Omsorg, utveckling och lärande	11
6.1 Tillsyn.....	11
6.2 Våga Visa	11
6.3 Analys.....	12
7 Barns delaktighet och inflytande	13
7.1 Tillsyn.....	13
7.2 Våga Visa	13
7.3 Analys.....	14
8 Förskola och hem	14
8.1 Tillsyn.....	14
8.2 Våga Visa	14
8.3 Analys.....	15
9 Övergång och samverkan	15
9.1 Tillsyn.....	15
9.2 Analys.....	15
10 Uppföljning, utvärdering och utveckling	16
10.1 Tillsyn.....	16

10.2 Analys.....	16
11 Förskollärarens ansvar i undervisningen.....	17
11.1 Tillsyn.....	17
11.2 Analys.....	17
12 Rektors ansvar	17
12.1 Tillsyn.....	17
12.2 Analys.....	17

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Tillsynsprocess, regelbunden tillsyn

Bilaga 2: Bilaga 2 - Tillsynsprocess, riktad tillsyn

Bilaga 3: Bilaga 3 - Lagkrav

1 Utbildningschefens sammanfattande analys

Tillsynen under läsåret 19/20 har varit annorlunda av två anledningar. Dels har covid-19-pandemin påverkat möjligheten till tillsyn via fysiska besök. Dels har förskolorna arbetat sitt första läsår efter den nya läroplanen för förskolan (LpFö18) vilket påverkat möjligheten till jämförelse mellan målområden från tidigare år.

Förskolorna och den pedagogiska omsorgen i Täby kommun visar dock även fortsättningsvis hög kvalitet. Vårdnadshavarna anger i brukarundersökningen Våga Visa att deras barn trivs och är trygga och att de har ett högt och över tid stabilt förtroende för förskolorna och den pedagogiska omsorgen. Barnen går på den förskola som vårdnadshavarna önskar och en stor del av vårdnadshavarna anger att de kan rekommendera sitt barns förskola. Däremot är endast 77 procent av vårdnadshavarna insatta i hur förskolorna aktivt arbetar mot kränkande handlingar, vilket medför att detta identifierats som ett utvecklingsområde. Förskolornas arbete med målområdet *utveckling och lärande* visar på goda framsteg. Inom området kommer utvecklingsarbetet att fortgå.

Gemensamt för förskolor i Täby kommun är ett välutvecklat arbete med områdena *normer och värden* och *förskola och hem*. Vårdnadshavare anger att de vet vem på förskolan de ska vända sig till vid frågor och att de upplever medarbetare som engagerade i deras barns utveckling. Täby kommun fortsätter samarbetet med förskolornas huvudmän, genom återkoppling i samband med tillsyn och insyn men också genom gemensamma kompetensutvecklingsinsatser för alla förskolehuvudmän.

2 Inledning

Enligt skollagens fjärde kapitel ska varje huvudman och förskoleenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. På enhetsnivå ska kvalitetsarbetet genomföras under medverkan av rektor, förskollärare, barnskötare och övriga medarbetare. Även barn och vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Denna rapport är en sammanställning av de resultat som förskolor och pedagogisk omsorg belägna i Täby kommun uppnått under läsåret 2019/2020. Rapporten tar sin utgångspunkt i hur förskolorna arbetat för att nå läroplansmålen under områdena *normer och värden*, *omsorg, utveckling och lärande*, *barns delaktighet och inflytande*, *förskola och hem*, *övergång och samverkan*, *uppföljning*, *utvärdering och utveckling*, *förskollärares ansvar i undervisningen*, samt *rektors ansvar* enligt förskolans läroplan. Som underlag används resultat från kommunens tillsyn respektive kvalitetsgranskning av verksamheterna samt resultat från enkätundersökningen Våga Visa.

Huvudfokus i rapporten ligger på de i Täby kommun belägna förskolorna då mindre än en procent av vårdnadshavarnas barn är placerade i pedagogisk omsorg. Den pedagogiska omsorgen har som tidigare år goda resultat på Våga Visa. Antal barn som placeras i pedagogisk omsorg minskar över tid.

Antal barn i förskola och pedagogisk omsorg i Täby kommun

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Fristående förskolor	92 %	91 %	92 %
Kommunala förskolor	8 %	9 %	7 %
Pedagogisk omsorg	>1 %	>1 %	1 %
Totalt antal inskrivna barn	3 579	3 682	4 220

3 Underlag

Underlaget i rapporten utgår från tillsyn och kvalitetsgranskningar av förskolor och pedagogisk omsorg samt från den årliga brukarundersökningen Våga Visa.

3.1 Tillsyn och kvalitetsgranskning av förskolor och pedagogisk omsorg

Enligt skollagen har en kommun tillsynsansvar för förskolor vars huvudman kommunen har godkänt och för pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag.

Tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg genomförs av Täby kommuns tillsynsansvariga pedagoger för förskolan. Tillsynen består av två processer; en granskning utifrån lagkrav och en granskning av kvaliteten i verksamheten.

Syftet med tillsynen är att kontrollera om en verksamhet följer de krav som ställs i skollag, läroplan och andra föreskrifter samt att bidra till ökad kvalitet i verksamheterna genom att med råd och vägledning stötta verksamheten så att ett positivt utvecklingsarbete kan påbörjas.

Lagkraven granskas enligt skollagen, se bilaga 3 - Lagkrav. Om brister framkommer sker ingripanden i enlighet med sanktioner i skollagen.

Utifrån situation sker tillsyn antingen genom

- Regelbunden tillsyn kombinerad med kvalitetsgranskning, se bilaga 1
- Riktad tillsyn utifrån inkomna klagomål, se bilaga 2

Om det vid tillsyn framkommer brister i verksamheten sker ingripanden i enlighet med skollagen. Två områden är undantagna kommunens tillsynsansvar. Det är om barn utsätts för kränkande behandling eller blir diskriminerade i den verksamhet som barnet vistas i. En anmälan om kränkande behandling utreds av Skolinspektionen och anmälan om diskriminering och trakasserier utreds av Diskrimineringsombudsmannen.

I de kommunala förskolorna har Skolinspektionen tillsynsansvaret. Där genomför kommunen istället en form av kvalitetsgranskning på huvudmannens uppdrag. Kvalitetsgranskningen av de kommunala förskolorna utgår från samma grunder som tillsynsbesöken hos de fristående förskolorna. Om det framkommer brister vid kvalitetsgranskningen på de kommunala förskolorna görs en anmälan till huvudmannen (barn- och grundskolenämnden).

3.1.1 Granskning av kvalitet

Vid regelbunden tillsyn och kvalitetsgranskning genomförs fysiska tillsynsbesök på förskolorna och de granskas utifrån samtliga målområden i Lpfö18 samt skollag.

2019/2020 är första året som kvalitetsgranskning genomförs utifrån den nya läroplanen vilket gör en jämförelse med föregående år problematisk. Även om flera rubriker är desamma som i tidigare läroplan så har många bedömningspunkter inom områdena tagits bort, förändrats eller lagts till, både avseende innehåll och ansvar vilket gör att en direkt jämförelse inte blir rättvisande.

Målområdena i Lpfö18 är:

- 2.1 Normer och värden
- 2.2 Omsorg, utveckling och lärande

- 2.3 Barns delaktighet och inflytande
- 2.4 Förskola och hem
- 2.5 Övergång och samverkan
- 2.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling
- 2.7 Förskollärares ansvar i undervisningen
- 2.8 Rektors ansvar

Målområdena observeras vid ett tillsynsbesök och bedöms i en fyrgradig skala där 1 betyder att det finns stora brister, 2 att det finns brister, 3 verksamheten är tillfredsställande och 4 att verksamheten är väl utvecklad inom målområdet. Efter genomfört tillsynsbesök skrivs en tillsynsrapport som inkluderar styrkor och utvecklingsområden inom verksamheten. Framkommer brister sker ingripanden i enlighet med sanktioner i skollagen.

Nedan redovisas betydelsen av tillsynsenhetens bedömningsskala rörande tillsyn och kvalitetsgranskningar för både fristående och kommunala förskolor.

Tillsynsenhetens bedömning av verksamheten utifrån tillsyn- och kvalitetsgranskning

Bedömning på området	4	3	2	1
	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Brister	Stora brister

3.1.2 Avvikande tillsynsprocess 2019/2020

Fjorton förskolor besöktes och granskades utifrån samtliga målområden i Lpfö18 samt skollag innan covid-19-pandemin gjorde det omöjligt att genomföra fysiska tillsynsbesök.

Under läsåret 2019/2020 har tillsynsarbetet i Täby kommun anpassats till den globala covid-19-pandemin. Pandemin innebär att från och med vecka 9 har alla fysiska besök ställts in tills dessa är möjliga att genomföra igen utifrån de rekommendationer kommunen följer avseende hantering av pandemin.

Detta innebär att den del av tillsynen som sker på realiseringsarenan, det vill säga i verksamheterna, inte kunnat granskas utan detta har endast skett på formuleringsarenan i form av hur väl förskolorna lyckats med sin dokumentation utifrån lagkrav. Tillsynsenheten ser detta som en svaghet då man av erfarenhet vet att dokumentationen inte alltid är förankrad hos övrig personal eller inte fungerar i praktiken. De uteblivna besöken har också inneburit att kvalitetsgranskningen av läroplanens målområden heller inte har kunnat genomföras då dessa till övervägande del är beroende av fysiska tillsynsbesök och observationer. Från och med vecka 9 har därför tillsynen av kommunens fristående förskolor bestått av granskning av dokumentation utifrån lagkrav, bedömningen av dessa har skett genom tillfredsställande, brister och stora brister. Riktad tillsyn har genomförts under hela läsåret utifrån inkomna klagomål.

På grund av pandemins påverkan på tillsynsarbetet kommer kvalitetsredovisningen samt analysen avseende den del som tillkommer tillsyn också att få en annan utformning än under tidigare år och fokus kommer vara att ge en helhetsbild av de fristående förskolornas verksamheter, mönster och utvecklingsområden.

Sedan den 1 januari 2019 ställs särskilda krav på ägar- och ledningskretsen samt på ekonomiska förutsättningar. Ett stort antal huvudmän har blivit granskade läsåret 2019/2020 och en särskild analys av resultaten redovisas därför i årets rapport.

3.1.2.1 Granskning av lagkrav

Lagkraven granskas enligt skollagen, se bilaga 3 - Lagkrav. Om brister framkommer sker ingripanden i enlighet med sanktioner i skollagen.

Nedan redovisas betydelsen av tillsynsenhetens bedömningsskala rörande lagkrav för både fristående och kommunala förskolor.

Tillsynsenhetens bedömning av verksamheten utifrån regelbunden tillsyn av lagkrav 2019/2020

Bedömning på området	3	2	1
	Tillfredsställande	Brister	Stora brister

3.1.2.2 Ägar- och ledningsprövning

Sedan den 1 januari 2019 ställs särskilda krav på ägar- och ledningskretsen samt på ekonomiska förutsättningar. Bestämmelserna förtydligar kravet på att huvudmannen har ekonomiska förutsättningar samt erfarenhet och/eller insikter i de föreskrifter som gäller för skolverksamheten. Huvudmannen ska också bedömas lämplig att bedriva verksamhet enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kraven omfattar ägare med ett väsentligt inflytande, ledning och även andra som har ett bestämmande inflytande i huvudmannens verksamhet. Kraven ska vara uppfyllda både vid tillståndsprövning samt fortlöpande. Om huvudmannen ingår i en koncern beaktas även koncernens ekonomi.

Eftersom kraven på ägar- och ledningsprövning är nya behöver alla huvudmän prövas och det är därför ett stort antal som blivit prövade läsåret 2019/2020. När samtliga huvudmän är tillsynade kommer arbetet att ske fortlöpande vid förändringar via den e-tjänst som utarbetats av tillsyn för detta syfte.

3.2 Våga Visa

Våga Visa är en enkätundersökning som görs varje år i förskolan, förskoleklass, årskurs 3, 6 och 8. I förskolan är det vårdnadshavarna som besvarar påståendena. De delar som redovisas i kvalitetsredovisningen avser vårdnadshavares svar relaterade till *normer och värden, omsorg, utveckling och lärande, barns delaktighet och inflytande, förskola och hem och nöjdhet med verksamheten i stort*. I kvalitetsredovisningen redovisas resultaten i relation till resultat för läsåret 2017/2018 och 2018/2019 samt i relation till övriga deltagande kommuner*.

Svarsfrekvensen för föräldrar i förskola och pedagogisk omsorg 2019/2020 är 77,6 %.

För redovisning av resultaten används färgmarkeringar som utgörs av fasta värden som motsvarar andel positiva svar. Grönt motsvarar ett värde på 90 procent eller högre, gult motsvarar ett värde mellan 75-89 och rött motsvarar ett värde som är lägre än 75 procent.

Andel positiva svar	> 89 %	75 -89 %	< 75 %
---------------------	--------	----------	--------

*Övriga deltagande kommuner i Våga Visa: Danderyd, Nacka, Upplands Väsby, Vallentuna, Upplands-Bro, Norrtälje, Sollentuna, Värmdö, Ekerö.

4 Genomförd tillsyn 2019/2020

Nedan redovisas genomförd tillsyn läsåret 2019/2020. Om det vid tillsyn framkommer brister i verksamheten sker ingripanden i enlighet med följande sanktioner i skollagen:

- Föreläggande

- Anmärkning
- Avstående från ingripande
- Återkallelse
- Tillfälligt verksamhetsförbud

Innebörden av de olika sanktioner redovisas i bilaga 1 - Tillsynsprocess, regelbunden tillsyn.

Tillsyn samt sanktioner

Tillsyn 2019/2020	Totalt antal granskade förskolor/pedagogisk omsorg	Inte granskade förskolor/pedagogisk omsorg	Sanktioner
Regelbunden tillsyn och kvalitetsgranskning	14	57	1 anmärkning
Regelbunden tillsyn utifrån lagkrav	71	0	Inga sanktioner
Ägar- och ledningsprövning	20	10	Inga sanktioner
Riktad tillsyn	5		1 avstående från ingripande, 1 anmärkning, 5 förelägganden
Pedagogisk omsorg (familjedaghem)	1	1	Inga sanktioner

4.1 Granskning av kvalitet

Tillsynsenheten genomförde 14 tillsynsbesök för granskning av kvalitet och lagkrav under läsåret 2019/2020. Bedömning och analys på målområdena i läroplanen redovisas i kapitel 5-12 i rapporten.

4.2 Granskning av lagkrav

Tillsynsenhetens bedömning av verksamheten utifrån regelbunden tillsyn av lagkrav

Andel förskolor (%)	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	87 %	13 %	0 %	71	0

4.2.1 Analys

Kvaliteten på dokumentationen är skiftande både mellan förskolor och inom förskolor. De huvudmän som ingår i en större koncern har ofta ett bra systematiskt kvalitetsarbete i form av formaliserad dokumentation. Detta behöver dock inte vara en garanti för ett bra systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå. Vid tillsynsbesök har det vid några tillfällen visat sig att trots att det finns väl utarbetade planer och rutiner på huvudmannanivå så är de inte alltid förankrade hos personalen vilket innebär att syftet inte uppnås samt att vissa delar inte används alls.

I de inrapporterade underlagen framkommer att underlagen används olika, både mellan enheter men också inom en och samma enhet där kvaliteten kan skifta mellan avdelningarna. Hos de mindre huvudmännen finns också hela skalan mellan en hög kvalitet i dokumentationen och ett mindre utvecklat arbete. Generellt så håller dokumentation i form av mallar högre kvalitet än verksamheternas egen planering, utvärdering, uppföljning och

utveckling. I de fall då dokumentationen uppvisat brister har rektor och i vissa fall huvudman kontaktats för diskussion och kompletteringar. Vid dessa diskussioner har påtalats att till inrapporteringen för 2020/2021 som startar den 1 september måste kvaliteten höjas för att de inte ska vara att betrakta som stora brister som föranleder sanktioner. Tillsyn kommer att granska detta extra under årets tillsyn och eventuellt även komplettera granskningen med intervjuer. Årets hantering av tillsynen utifrån dokumentation utgår från Skolinspektionens hållning under covid-19-pandemin där man har tagit hänsyn till att verksamheterna befinner sig i en ansträngd situation och kan behöva mer tid att hantera brister.

4.3 Ägar- och ledningsprövning

Under läsåret har tillsyn av tjugo huvudmän avseende ägar- och ledningsprövning påbörjats. Vissa av dem är fortfarande pågående eftersom vissa processer är komplexa och tar lång tid.

Vissa prövningar har skett då förändringar anmälts via kommunens e-tjänst medan andra sker utifrån att samtliga kommunens fristående förskolor kommer att kontrolleras.

När samtliga huvudmän är tillsynade kommer arbetet att ske fortlöpande vid förändringar via den e-tjänst som utarbetats av tillsyn för detta syfte. Tillsynen kommer då inte att ta lika mycket tid i anspråk men utifrån ärendenas art kan de komma att utgöra en betydande del av tillsyns arbete.

4.3.1 Analys

Ägar- och ledningsprövning utgör en komplex tillsyn och i Täby kommun som till största delen består av fristående huvudmän blir detta en betydande del av tillsynen. Indikationerna hittills visar på att det kan förekomma brister inom detta område som kan komma att leda till sanktioner. Vissa prövningar är komplexa och tar lång tid då huvudmännen dels ingår i koncerner och dels har ägare som är skrivna i andra länder. I dessa fall behöver uppgifter inhämtas ifrån andra länders myndigheter vilket innebär andra processer och tidsramar. Även svenska företag kan ingå i koncerner med en hög grad av komplexitet både avseende ägarförhållanden och ekonomi. I dagsläget har 20 av kommunens 30 fristående huvudmän tillsynats eller är under tillsyn (ärenden med lång handläggningstid) utifrån lagkraven om ägar- och ledningsprövning. I två fall, d.v.s. 10 % finns indikationer på att justeringar kan behöva göras av huvudmännen.

5 Normer och värden

5.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet normer och värden

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	50 %	50 %	0 %	0 %	14	57
2018/2019	37 %	52 %	11 %	0 %	35	34
2017/2018	41 %	52 %	7 %	0 %	44	34

5.2 Våga Visa

Våga visa på området normer och värden

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Mitt barn är tryggt i förskolan	96	97	95
Förskolan arbetar aktivt mot kränkande handlingar som exempelvis mobbning	77	78	75
Mitt barn trivs i förskolan	97	97	96
Mitt barn har en god arbetsmiljö	88	88	86
Snitt på området normer och värden för samtliga förskolor belägna i Täby kommun	90	90	88

Normer och värden jämfört med samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg

Normer och värden	Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun	Samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg
2019/2020	90	91
2018/2019	90	90
2017/2018	88	90

Våga visa på området nöjdhet

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola	93	93	91
Jag kan rekommendera mitt barns förskola	91	92	90
Mitt barn går på den förskola som jag vill	95	95	94
Snitt på området nöjdhet för samtliga förskolor belägna i Täby kommun	93	94	92

Nöjdhet jämfört med samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg

Nöjdhet	Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun	Samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg
2019/2020	93	94
2018/2019	94	94
2017/2018	92	93

5.3 Analys

Inom utbildningen arbetar man aktivt med värdegrundsfrågor i såväl vardagliga rutiner och aktiviteter som i olika teman och projekt. Arbetet inom en förskola kan dock skifta mellan

avdelningarna och tillsyn ser ett samband mellan ett gott värdegrundsarbete och väl utvecklad kvalitet inom andra målområden både mellan avdelningar inom förskolor men också vid en jämförelse mellan förskolor. Detta har blivit extra tydligt i årets tillsynsgranskningar. Gemensamt för de förskolor som har indikatorn *tillfredsställande* (grön) inom målområdet *normer och värden* är att de också har ett lägre resultat inom övriga målområden. De verksamheter som har indikatorn *väl utvecklad kvalitet* (blå) inom målområdet *normer och värden* har också högre indikatorvärden inom övriga målområden. Även föregående läsår var det tydligt att när förskolorna arbetar både formellt och informellt med *normer och värden* leder det till högre måluppfyllelse även inom andra områden.

Det goda arbetet med *normer och värden* är en möjlig anledning till att vårdnadshavarna anger att de har ett högt förtroende för förskolorna. Barnen bedöms trivas och vara trygga. Barnen går på den förskola som vårdnadshavarna önskar och en stor del av vårdnadshavarna anger att de kan rekommendera sitt barns förskola. Däremot är bara 77 procent av vårdnadshavarna insatta i hur förskolorna aktivt arbetar mot kränkande handlingar som exempelvis mobbing. En åtgärd kan exempelvis vara att förskolorna tydliggör hur de arbetar mot kränkande handlingar.

6 Omsorg, utveckling och lärande

6.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet omsorg, utveckling och lärande

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	57 %	36 %	7 %	0 %	14	57
2018/2019	26 %	63 %	11 %	0 %	35	34
2017/2018	9 %	76 %	15 %	0 %	55	23

6.2 Våga Visa

Våga Visa området omsorg, utveckling och lärande

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Verksamheten är stimulerande för mitt barn	95	96	94
Personalen är engagerade i mitt barns utveckling	93	93	93
Mitt barn får det stöd och hjälp som behövs	92	91	90
Jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas	83	83	82
Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns språk	87	87	85

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Förskolan arbetar för att utveckla mitt barns förståelse för matematik	81	81	80
Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns förståelse för naturvetenskap och teknik	85	83	80
Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns digitala kompetens	63	iu	iu
Snitt på området utveckling och lärande för samtliga förskolor belägna i Täby kommun	85	88	86

Omsorg, utveckling och lärande jämfört med samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg

Utveckling och lärande	Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun	Samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg
2019/2020	85	86
2018/2019	88	89
2017/2018	86	89

6.3 Analys

I likhet med föregående läsårs granskning framkommer stora olikheter mellan förskolorna men också mellan olika avdelningar på samma förskola. Under granskningen 2018/2019 såg tillsyn en tendens att förhållningssätt, innehåll och den pedagogiska lärmiljön behövde utvecklas för de yngsta barnen i förskolan. Inom detta område har tillsyn vid årets granskning sett stora framsteg för de yngsta barnen på flera förskolor. Detta gäller inom flera läroplansområden där man dels tagit vara på vardagliga situationer för att lära, utveckla självförtroende och samverka med andra men även i formaliserade situationer där man prövat olika sätt att reflektera med de yngsta utifrån det temaområde man arbetar inom. Även inom digitalisering ser vi exempel på hur man arbetar med analog digitalisering i form av till exempel ”dansprogrammering” med de yngsta.

Tillsyn har tidigare påpekat behovet av högre kvalitet i lärmiljöerna. Vid årets granskning har det observerats att flera förskolor har utvecklat lärmiljöerna även utomhus. Hos dessa förskolor är olika lärområden tydliga och barnen får kontinuerlig tillgång till stimulans och förstärkning av läroplanens områden och det de är intresserade av även vid utevistelsen.

Problematiken kring likvärdighet både inom och mellan förskolor kvarstår dock även vid årets granskning. Grundläggande för utbildningen, enligt skollagen, är att hänsyn ska tas till alla barns behov och barnen ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt, en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För att nå dit behöver ojämnheter mellan avdelningar och mellan förskolor utvecklas för målområdet *utveckling och lärande*.

Enligt Våga Visas kundenkät visar resultatet att 95 procent av vårdnadshavarna anser att verksamheten i förskolorna är stimulerande för barnen och 93 procent anser att personalen är engagerade i deras barns utveckling. Det är höga siffror som står sig väl i jämförelse med

andra kommuner. Däremot är det ett lägre resultat kring hur väl förskolorna arbetar för att utveckla barnens digitala kompetens. Utfallet är lågt både i de fristående (63 %) och i de kommunala förskolorna (58 %) och ligger på en något lägre nivå än samtliga deltagande kommuner (66 %). Digital kompetens är ett nytt område i förskolans läroplan sedan 2018 och förskolorna kan behöva utveckla sitt sätt att presentera hur de arbetar med att utveckla barnens digitala kompetens samt att synliggöra vad digital teknik för de allra yngsta barnen kan innebära. Förskolorna i Täby kommun ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

7 Barns delaktighet och inflytande

7.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet barns delaktighet och inflytande

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	64 %	29 %	7 %	0 %	14	57
2018/2019	25 %	72 %	3 %	0 %	35	34
2017/2018	24 %	63 %	13 %	0 %	54	24

7.2 Våga Visa

Våga Visa på området barns delaktighet och inflytande

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Mitt barn tränas på att ta ansvar på förskolan	90	89	87
Mitt barns tankar och intressen tas till vara	84	82	80
Snitt på området inflytande för samtliga förskolor belägna i Täby kommun	87	86	84

Barns delaktighet och inflytande jämfört med samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg

Barns inflytande	Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun	Samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg
2019/2020	87	88
2018/2019	86	87
2017/2018	84	86

7.3 Analys

Förskolorna i kommunen visar på hög kvalitet inom området *delaktighet och inflytande*. Tillsyn erfar att barnens reflektioner och tankar uppmuntras och tas tillvara både informellt och formellt. Många förskolor har medvetna planerade stunder för reflektion och övar barnen i detta, samtidigt är man lyhörda och tar tillvara på barnens nyfikenhet och kreativitet och använder sig av detta spontant även inom planerade uppdrag och aktiviteter. Detta leder till en hög grad av inflytande och delaktighet för barnen.

De förskolor som har goda kunskaper om läroplansmålen och målstyrda processer kan även koppla barnens reflektioner till läroplansområdena och låta barnens nyfikenhet och intresse styra riktningen på arbetet.

Även i arbetet med barns inflytande finns det olikheter både mellan olika förskolor och mellan avdelningar på samma förskolor. Resultatet visar förskolor som kommit långt i arbetet men också förskolor där arbetet med barns inflytande bör utvecklas och tydliggöras.

Trots att tillsynsbesök visar på hög kvalitet inom målområdet är det 16 % av vårdnadshavarna som inte instämmer påståendet om att deras barns tankar och intressen tas tillvara. Det är viktigt att förskolorna blir bättre på att synliggöra processerna där barn har inflytande.

8 Förskola och hem

8.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet förskola och hem

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	64 %	36 %	0 %	0 %	14	57
2018/2019	31 %	66 %	3 %	0 %	35	34
2017/2018	66 %	34 %	0 %	0 %	44	34

8.2 Våga Visa

Våga visa på området förskola och hem

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Förskolan ger mig möjlighet att vara med och diskutera hur mitt barn stöds på bästa sätt	87	89	86
Förskolan har informerat om läroplanen och annat som styr förskolan	94	93	91
Jag vet vem på förskolan jag ska vända mig till med olika frågor eller problem	95	95	94

Snitt på området förskola och hem för samtliga förskolor belägna i Täby kommun	92	92	90
--	----	----	----

Förskola och hem jämfört med samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg

Förskola och hem	Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun	Samtliga deltagande förskolor och pedagogisk omsorg
2019/2020	92	91
2018/2019	92	91
2017/2018	90	91

8.3 Analys

Målområdet *förskola och hem* visar på en fortsatt hög måluppfyllelse, generellt är förskolorna bra på att ge vårdnadshavare och barn en god introduktion i förskolan. Förskolorna tar ansvar och ser till att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och barnens familjer på olika sätt. Alla förskolor deltar i Våga Visas enkät där vårdnadshavare erbjuds att utvärdera förskolornas inre arbete. Tillsyn och kvalitetsgranskning visar att de flesta förskolor använder sig av olika digitala verktyg för dokumentation, kommunikation, administration som exempelvis Tyra, Pluttra, Unikum. Många förskolor beskriver att det digitala verktyget möjliggjort att bättre kunna kommunicera och göra vårdnadshavare delaktiga i förskolans verksamhet samt att det också påverkar vårdnadshavares trygghet av att få information om sina barn så lättillgänglig.

Några av förskolorna ger vårdnadshavarna möjlighet till delaktighet i verksamheten genom att bjuda in dem till förskolan. Det ger vårdnadshavarna ytterligare förutsättningar till delaktighet och inflytande vilket påverkar måluppfyllelsen positivt.

Resultatet i Våga Visas enkät visar också på att vårdnadshavarna har förtroende för förskolorna inom detta område. 95 procent av vårdnadshavarna anger att de vet vem på förskolan de ska vända sig till med olika frågor eller problem och 94 procent instämmer i att förskolan har informerat om läroplanen och andra styrdokument.

9 Övergång och samverkan

9.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet övergång och samverkan

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	36 %	57 %	7 %	0 %	14	57
2018/2019	14 %	83 %	3 %	0 %	35	34

9.2 Analys

Läroplansområdet *övergång och samverkan* är utmanande för rektorerna. 29 % av de granskade förskolorna har en väl utvecklad kvalitet på samtliga områden men får tillfredsställande på detta område. Det är ett område som är beroende av samverkan med

grundskolorna i området. Vid intervjuer med rektorerna framkommer att rektorerna ofta eftersträvar hög kvalitet även inom detta område men att det ibland brister i intresse från omgivande grundskolerektorer. De förskolor som har hög kvalitet inom detta område har ett väl etablerat mångårigt samarbete med grundskolorna i närområdet, exempelvis i Täby kyrkby. Den bristande samverkan mellan förskola och skola riskerar att framförallt drabba barn i behov av stöd där både tryggheten i en väl förberedd övergång är viktig och även den kunskap som förskolan besitter avseende framgångsfaktorer för barnen. Enligt skollagen ska hänsyn tas till alla barns behov och barnen ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utifrån detta är det viktigt att förskolans kunskaper om barnen tas tillvara av mottagande skola.

10 Uppföljning, utvärdering och utveckling

10.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på området uppföljning, utvärdering och utveckling

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	43 %	50 %	7 %	0 %	14	57
2018/2019	23 %	68 %	9 %	0 %	35	34

10.2 Analys

I den nya Läroplanen (Lpfö 18) har en stor del av ansvaret för uppföljning, utvärdering och utveckling blivit förskollärares uppdrag. På flera enheter ser tillsyn goda planeringar utifrån läroplanen och sedan bristande uppföljningar och utvärderingar. Vid intervjuer med förskollärare och rektorer framkommer det att förskollärarnas förutsättningar för detta uppdrag i form av både gemensam och individuell planeringstid ofta inte föreligger. Tillsynsansvariga kan se ett direkt samband mellan resultaten på tillsyn och förutsättningar för uppdraget. Diskrepansen blir också tydlig då man ser till resultaten mellan områdena ”Uppföljning, utvärdering och utveckling” och ”Förskollärares ansvar för undervisningen”. Resultatet på ”Förskollärares ansvar för undervisningen” är betydligt högre än resultatet på ”Uppföljning, utvärdering och utveckling”. Det är ofta hög kvalitet i planeringar och undervisningen. Vid intervjuer med förskollärare framkommer också goda kunskaper om läroplanen och målinriktade processer. Vid granskningarna av förutsättningarna att följa upp, utvärdera och utveckla brister ofta förutsättningarna både individuellt och kollegialt. Sambanden har problematiserats med rektor och representant för huvudman vid återkoppling efter tillsyn. De förskolor som har hög kvalitet inom målområdet är också bättre på att dokumentera barns lärande tillsammans med barnen. Där finns en tydlig dokumentation där barnens läroprocess med frågor, hypoteser och intressen skapar en röd tråd i ett projekt eller ett tema.

11 Förskollärarens ansvar i undervisningen

11.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet förskollärarens ansvar i undervisningen

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	64 %	29 %	7 %	0 %	14	57

Målområdet är nytt i Lpfö18 och har inte bedömts tidigare.

11.2 Analys

Vid tillsynsbesök, intervjuer och genomgång av dokumentation observeras många förskollärare som bedriver ett målinriktat arbete utifrån läroplanen. Detta framkommer tydligt i planeringar, dokumentation och inspirerande lärmiljöer både inom- och utomhus. Planeringen utgår från läroplanen och det kunnande och erfarenheter som barnen tidigare tillägnat sig. Tillsammans med övriga pedagoger ser man till att även genomförandet utgår från läroplanen samtidigt som man är skickliga på att ta tillvara spontant uppkomna aktiviteter och intressen och låta dessa bli en del av undervisningen. Barnen erbjuds omväxlande aktiviteter som är väl genomtänkta och planerade oavsett det rör sig om teman eller andra aktiviteter. Omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

12 Rektors ansvar

12.1 Tillsyn

Tillsynsenhetens bedömning på målområdet rektors ansvar

Andel förskolor (%)	Väl utvecklat	Tillfredsställande	Det finns brister	Det finns stora brister	Totalt antal granskade förskolor	Inte granskade under läsåret
2019/2020	50 %	43 %	7 %	0 %	14	57
2018/2019	26 %	63 %	11 %	0 %	35	34

12.2 Analys

Även läroplansområdet *rektors ansvar* har till viss del skrivits om i Lpfö18 och det blir tydligt i relationen till övriga läroplansområden. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och kontinuerligt och därmed verka för ökad måluppfyllelse
- förskollärare ges förutsättningar att ansvara för undervisningen

På samma gång ges förskollärare i Lpfö18 ett större ansvar för målområde *uppföljning, utvärdering och utveckling* genom att:

- resultat från uppföljningar och utvärderingar systematiskt och kontinuerligt analyseras i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg

samt förutsättningar för utveckling och lärande

- analysen används för att vidta åtgärder för att förbättra utbildningen

Förskollärarna har även fått ett eget målområde avseende *förskollärares ansvar för undervisningen*. Tillsyn har vid granskningen av förskolornas systematiska kvalitetsarbete sett en skiftande kvalitet och denna har till stor del handlat om verksamhetsplaner och utvärderingar. Vid intervjuer med förskollärare har det också framkommit skillnader i förutsättningar för förskollärarna att genomföra sitt uppdrag. Båda dessa områden är rektors uppdrag att få systematik i och tendenserna under årets tillsyn har varit att det är ett utvecklingsområde för att öka kvaliteten inom verksamheterna.